

Natuurborden

Vorige maand was er een nieuwsitem dat er veel te veel verkeersborden in de stad zouden staan. Veel borden zouden onnodig zijn. Er zou sprake zijn van een wildgroei waar eens de kam doorheen gehaald moest worden. Geldt dat ook voor borden in de natuur?

Het voorbeeld van dit bord in de Oostvaardersplassen lijkt dat misschien wel te bevestigen. Het staat bij het drukbezochte Buitencentrum Oostvaarderplassen bij Lelystad. Iedereen kent het die wel eens naar de nabijgelegen en overbeksende vogelkijkhut *De Kluut* wandelt. Het bord is inderdaad zwaar verouderd want de Natuur-

Foto's Fred Kistenkas

beschermingswet en de categorie 'beschermde natuurmonument' en artikel 17 van die inmiddels ingetrokken wet bestaan al ruim twee jaar niet meer. Een strafrechtadvocaat van de Zuid-As pleit u ongetwijfeld onmiddellijk vrij als u gesnapt wordt. Maar toch is dit geen onnodig bord. Het gebied is en blijft kwetsbaar, ook als huidig Natura 2000-gebied. Een foutief wetsartikel doet daar niets aan af. Het is dan weliswaar misschien geen rechtsgeldig verbodsbord meer, maar het kan nog prima dienst doen als waarschuwingsbord.

Waarschuwborden in de natuur zijn gewoon nodig. De recreatiedruk is vaak krankzinnig hoog. In mijn bos van Utrechts Landschap tussen Driebergen en Zeist vind je bijvoorbeeld overal deze paaltjes om wandelaars, mountainbikers, hondenuitlaatservices (HUS) en ruiters maar niet met elkaar in aanraking te laten komen. Als dat toch gebeurt (de Utrechtse bossen zijn afgeladen vol) dan geldt volgens dat groene bordje aan de zijkant dat we aardig voor elkaar ('be nice') moeten zijn, hetgeen in het overspannen Utrechtse

inderdaad niet standaard het geval is. Als je materiaalpech hebt met je mountainbike en de druk en zeer hard befietste *single-tracks* noodgedwongen moet verlaten, ben je meteen in overtreding want op andere zijpaden mag alleen maar gewandeld of ge-HUS-t worden.

Waarschuwborden zijn volgens mij uiterst zinvol in deze tijden van snelle aansprakelijkheid en hoge recreatiedruk. In feite zijn de borden de *disclaimers* voor eventuele aansprakelijkheid van de boseigenaar. Je kunt als eigenaar tenminste het verweer voeren dat je aan je zorgplicht voldaan hebt door te waarschuwen. Of dat voldoende is, hangt af van de omstandigheden van het geval. De rechtspraak is en blijft streng want er worden criteria gebruikt uit de grote stad (de zogenoemde kelderluik-criteria voor aansprakelijkheid uit een oude zaak uit de Delftse binnenstad) en ik blijf erbij dat natuur gevaarlijker kan zijn dan een Delfts café.

Ook begin dit jaar werden die oude strenge criteria weer gebruikt bij een vallende tak van een kastanjeboom. Het was weliswaar een risicoboom¹, maar de rechtspraak blijft in dit verstedelijkte land toch wel erg streng voor bos- en boomeigenaren. We worden in wezen dus gewoon gedwongen om allerhande waarschuwingsbordjes, disclaimers, verbodsbordjes en be nice-paaltjes te plaatsen in ons buitengebied.

Fred Kistenkas
fred.kistenkas@wur.nl

¹ Rechtbank Gelderland 4 januari 2019 (Kelderluikcriteria voor kastanjeboom gemeente Zutphen), zaaknr. NL18.10401. Te vinden op: <https://tinyurl.com/kelderluikcriteria>

30 januari
NGB-Natuurprijs 2018
www.netwerkgroenebureaus.nl

31 januari
Landbouw en natuur; samen voor een duurzaam buitengebied
www.bosgroepen.nl/bosgroep-zuid-nederland

2 februari
Lezingendag Vereniging voor mossen- en korstmossenonderzoek
www.blwg.nl

7 februari
Klimaatlim landschapsonderhoud
www.probos.nl

16 februari
Natuur in het Boerenland
www.landschappen.nl

21 februari
Vlaamse houtpark
www.houtverkopen.be/vlaams-houtpark

23 februari 2019
Nederlandse Rondhoutveiling
www.bosgroepen.nl/rondhoutveiling

27 februari 2019
Veldwerkplaats houtoogst en nutriënten op zandgrond
www.veldwerkplaatsen.nl

23 maart 2019
Faunadag Kasteel Middachten
www.middachten.nl

4 april 2019
Kennisdag eco2eco
www.eco2eco.info